

Prądnik. Prace Muz. Szafera	26	261–268	2016
-----------------------------	----	---------	------

KRONIKA – CHRONICLE

JÓZEF PARTYKA

Ojcowski Park Narodowy
Ojcow 9, 32–045 Sułoszowa

**OBCHODY 60. ROCZNICY UTWORZENIA
OJCOWSKIEGO PARKU NARODOWEGO (1956–2016)**

**The 60th anniversary of the creation
of the Ojców National Park (1956–2016)**

W 2016 r. minęła 60. rocznica utworzenia Ojcowskiego Parku Narodowego. Stosowny akt prawny powołujący Park do życia został wydany w dniu 14 stycznia 1956 r., a rozporządzenie Rady Ministrów podpisane przez ówczesnego premiera Józefa Cyrankiewicza ukazało się w „Dzienniku Ustaw” nr 4 z 11 lutego 1956 r. poz. 22. W ciągu tego czasu kilkakrotnie obchodzono kolejne rocznice utworzenia Parku, z których najbardziej uroczysta odbyła się w dniach 10 i 11 października 2006 r. w 50. rocznicę jego istnienia. Jubileusz ten wraz z omówieniem obchodów wcześniejszych rocznic został udokumentowany okolicznością publikacją¹.

W dniu 60. rocznicy, tj. w dniu 14 stycznia 2016 r. odbyło się posiedzenie Rady Naukowej Parku oraz kameralne spotkanie pracowników, a uroczyste obchody tej rocznicy z udziałem zaproszonych gości zorganizowano w dniach 29 i 30 września 2016 r. Udział w nich wzięło 120 osób, w tym reprezentujących Ministerstwo Środowiska, świat nauki, samorządy, organizacje społeczne. Jubileusz rozpoczęła msza święta w kaplicy „Na Wodzie” w Ojcowie koncelebrowana przez ks. biskupa Jana Piotrowskiego, ordynariusza kieleckiego z udziałem ks. prof. Macieja Ostrowskiego z Uniwersytetu Papieskiego św. Jana Pawła II w Krakowie i ks. Stanisława Langnera, proboszcza parafii Ojców-Grodzisko. Przed mszą św. Biskup Jan Piotrowski poświęcił figurę św. Franciszka wykonaną przez rzeźbiarza Wojciecha Bukowskiego z Kościeliska i ufundowaną przez Ojcowski Park Narodowy. Figura zostanie umieszczona w kaplicy „Na Wodzie” w Ojcowie.

Ks. biskup Jan Piotrowski powitał wszystkich obecnych w kaplicy „Na Wodzie” w Ojcowie podkreślając niezwykłość miejsca jakim jest Ojcowski Park Narodowy, który obchodzi 60. rocznicę założenia. Przypomniął swoją pierwszą wycieczkę szkolną do Ojcowy w 1963 r. W wygłoszonej homilii odwołał się do Pisma Świętego, stwierdzając, że tu,

¹ J. Partyka, *Pięćdziesiąt lat Ojcowskiego Parku Narodowego (1956–2006)*, Ojcow 2008, wyd. Ojcowski Park Narodowy, 55 s.

w Dolinie Prądnika sprawdzają się natchnione słowa autora Księgi Mądrości, bowiem piękno stworzeń poznaje się przez ich Stwórcę. Świat przyrody tworzy z nami wielką wspólnotę zwracającą się do Boga odwieczną pieśnią stworzenia, pieśnią uwielbienia i dziękczynienia. Nawiązał także do ostatniej encykliki papieża Franciszka *Laudato si*, której Autor stwierdził, że wstrzemięźliwość i pokora nie cieszyły się w minionym stuleciu uznaniem. Dziś już nie wystarczy mówić o integralności ekosystemów, ale trzeba nam troszczyć się o integralność ludzkiego życia i szacunek dla wszystkich wartości, trzeba nauczyć się dostrzegania autentycznego piękna objawiającego się w rzeczach stworzonych. Zwodnicza wydaje się być dyktatura piękna generowana tylko ludzką wyobraźnią i służąca wyłącznie niepohamowanym apetytom konsumpcji. Jubileusz Ojcowskiego Parku Narodowego – 60 minionych lat to wielka historia ludzi, osób, wydarzeń, zjawisk, to nie tylko rachunek poniesionych strat czy odniesionych sukcesów. Tu nasuwa się pytanie czy będą mądrzy i szlachetni ludzie, którzy ocalały to wielkie dziedzictwo – jeśli tak, to dziękujemy i bądźmy wdzięczni Bogu, a święci aniołowie i archaniołowie Michał, Gabriel i Rafał patronowie dnia dzisiejszego niech ich strzegą w tym dobrym i wielkim dziele.

Fot. 1. Msza święta w kaplicy „Na Wodzie” w Ojcowie, która odprawia biskup Jan Piotrowski, ordynariusz kielecki. Fot. R. Cieślik

Photo 1. Holy mass in the Chapel “On the Water” in Ojców celebrated by Ft. bishop Jan Piotrowski, the Ordinary of Kielce. Photo by R. Cieślik

Po mszy św. wszyscy uczestnicy obchodów spotkali się w zajeździe „Chocholowy Dwór” w Jerzmanowicach. Gości powitał dyrektor Ojcowskiego Parku Narodowego mgr inż. Rudolf Suchanek, wyrażając podziękowanie za liczne przybycie dla upamiętnienia 60. rocznicy utworzenia Ojcowskiego Parku Narodowego zaznaczając równocześnie, że Park ten utworzono dla ochrony zasobów przyrodniczych i kulturowych zgromadzonych na bardzo małym obszarze w pobliżu Krakowa. Jubileuszowego spotkanie i sesję naukową prowadził prof. dr hab. Roman Soja, przewodniczący Rady Naukowej Ojcowskiego Parku Narodowego.

Następnie głos zabierali zaproszeni goście. Najpierw stosowny adres odczytał wiceminister Środowiska, Główny Konserwator Przyrody – Andrzej Szweda-Lewandowski, następnie Pani Elżbieta Duda – poseł na Sejm RP, Pani dr Bożena Kotońska – Małopolski Konserwator Przyrody. Z kolei głos zabierali przedstawiciele samorządów – Starostwa Powiatowego (Józef Krzyworzeka – Starosta Krakowski i Tadeusz Nabągło – Przewodniczący Rady Powiatu) oraz gmin: Jerzmanowice-Przebinia (wójt gminy Adam Piaśnik), Skała (burmistrz Tadeusz Durlak), Sułoszowa (wójt Stanisław Gorajczyk) i Związek Gmin Jurajskich (Adam Markowski). Życzenia wraz z upo-

minkami (obrazy, książki, albumy) złożyli dyrektorzy parków narodowych: Babiogórskiego, Białowieskiego, Biebrzańskiego, Borów Tucholskich, Gorczańskiego, Gór Stołowych, Kampinoskiego, Magurskiego, Narwiańskiego, Pienińskiego, Poleskiego, Roztoczańskiego, Słowińskiego, Tatrzańskiego, Wigierskiego, Wielkopolskiego, Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Małopolskiego. Reprezentowany był także Wydział Leśny Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie, Wydział Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego w Sosnowcu, Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Katowicach, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie, Śląski Ogród Botaniczny w Mikołowie oraz Zakłady Kablowe Bitner w Trzyciążu – sponsor obchodów. Życzenia nadesłał również prof. Zbigniew Witkowski były Główny Konserwator Przyrody i Marszałek Województwa Małopolskiego Pan Jacek Krupa.

Życzenia złożyli również, obecni na uroczystości, Pan Mychajło Muzyka dyrektor ukraińskiego Zapowiednika Miodobory oraz dr Jurij Zinko przedstawiciel Wydziału Geograficznego Uniwersytetu Lwowskiego. Z tymi obydwoma instytucjami Ojcowski Park Narodowy ma zawarte stałe umowy o współpracy. Goście z Ukrainy przekazali do zbiorów OPN obraz olejny lwowskiego malarza Leonida Kowrygi obraz przedstawiający fragment Lwowa oraz specjalnie przygotowany na tę okazję album fotograficzny ilustrujący współpracę Ojcowskiego Parku Narodowego z Zapowiednikiem Miodobory na Podolu.

Po części oficjalnej i przerwie kawowej odbyła się sesja referatowa, podczas której przypomniano najważniejsze cele i realizację ochrony Ojcowskiego Parku Narodowego, zwracając szczególną uwagę na poznawanie zasobów przyrodniczych i kulturowych tego terenu, a więc na prowadzone badania naukowe, których wyniki potwierdziły szczególną wartość tego terenu kwalifikując go do ochrony w randze parku narodowego.

Dr Józef Partyka przypomniał historię starań o ochronę przyrody Doliny Prądnika sięgającą XIX w. ze szczególnym uwzględnieniem roli prof. Władysława Szafera (1886–1970) i Stanisława Richtera (1891–1978) autorów koncepcji rezerwatowej ochrony przyszłego parku. Plan utworzenia rezerwatu w Ojcowie w latach 20. XX w. nie został wprawdzie zrealizowany, stał się jednak podstawą wznowienia starań o ochronę Doliny Prądnika w latach powojennych. Następnie wymienił dyrektorów Parku i członków Rady Naukowej szczególnie zasłużonych dla ochrony tego terenu, w tym m.in. prof. Zygmunta Nováka (1897–1972), prof. Janusza Bogdanowskiego (1929–2003), prof. Annę Medvecką-Kornaś, prof. Marię Łuczyńską-Bruzdę, architekta Parku w latach 1956–1981, prof. Jerzego Małeckiego (1921–2007). W realizacji ochrony OPN w ciągu ostatnich 60 lat zwrócił uwagę na ważniejsze osiągnięcia i problemy na jakie napotyka dyrekcja Parku w codziennej pracy. W ciągu pierwszych 25 lat istnienia OPN dużym zagrożeniem było zanieczyszczenie powietrza i usychanie drzew iglastych, szczególnie jodły. Poważny i wciąż nierozwiązany problem stanowi masowy ruch turystyczny, zwłaszcza nadmiar samochodów przejeź-

Fot. 2. Otwarcie jubileuszowych uroczystości przez dyrektora Ojcowskiego Parku Narodowego mgr inż. Rudolfa Suchanka. Fot. R. Cieślak

Photo 2. MSc Eng Rudolf Suchanek, the Ojców National Park Director opening the celebrations of the jubilee. Photo by R. Cieślak

Fot. 3. Jubileuszowe życzenia składają dyrektorzy parków narodowych. Fot. R. Cieślak

Photo 3. Jubilee wishes from the directors of other National Parks. Photo by R. Cieślak

Ośrodek Edukacyjno-Dydaktyczny. W bieżącej działalności na pewno jest odczuwalny niedobór środków finansowych np. na regulację struktury własnościowej OPN i remonty obiektów zabytkowych w tym np. pozostałości ojcowskiego zamku i dawnej architektury uzdrowskiej Ojcowa.

Następnie prof. Paweł Valde-Nowak omówił czynniki stymulujące osadnictwo prehistoryczne w dorzeczu Prądnika, takie jak zasobność w krzemieniu surowiec do wytwarzania narzędzi i broni w epoce kamienia, obecność licznych schronisk jaskiniowych oraz pokryw lessowych, na których rozwinęły się gleby brunatne, łatwe do uprawy począwszy od młodszej epoki kamienia. Przedstawił również archeologiczną przeszłość Ojcowa i okolic, skupiając uwagę na prowadzonych od 2007 r. badaniach w Jaskini Ciemnej. Objęły one komorę główną jaskini, dotychczas nie badaną wykopaliskowo. Wcześniejsze badania Stanisława Jana Czarnowskiego (1847–1929), Stefana Krukowskiego (1890–1982) i Stanisława Kowalskiego nie wykraczały poza tzw. Ogrojec przed jaskinią. Przekrój osadów dokumentuje wielokrotne pobyty grup neandertalskich w ciągu ostatnich 100 tysięcy lat. Szczególnie ważne jest odkrycie trzech, następujących po sobie warstw kulturowych mikocko-prądnickich. Najpóźniejsza z nich (warstwa III) otrzymała daty określające wiek jej powstania mniej więcej na okres między 50 a 40 tys. lat p.n.e. W stropie nawarstwień odkryte zostały zabytki z młodszych okresów pradziejów, w tym szczególnie liczne z okresu wpływów rzymskich. Do wyjątkowych znalezisk średniowiecznych zaliczyć należy okucie rycerskiego pasa z przedstawieniem heraldycznym.

Dr hab. Michał Gradziński przedstawił rozwój wiedzy o wartościach geologicznych OPN. Od XIX w. znany był jurajski wiek wapieni budujących okolice Ojcowa. Po drugiej wojnie światowej prof. Stanisław Dżułyński (1924–2001) wykazał, że utwory te – powszechne na Wyżynie Krakowskiej – reprezentują różne odmiany facjalne (w dzisiejszym rozumieniu tego terminu), a najbardziej czytelne w morfologii terenu odsłonięcia zbudowane są z facji skalistej, którą tworzą skalcyfikowane gąbki i osady pochodzenia organicznego (mikrobialnego). Badacz ten zdefiniował uskokowy styl budowy geologicznej okolic Krakowa. Stan wiedzy o powstaniu wapieni jurajskich został w ostatnich latach zdecydowanie pogłębiony dzięki studiom prof. Jacka Matyszkiewicza i kierowanego przez niego zespołu. Znacznym osiągnięciem ostatnich lat było określenie przez dr. Zbigniewa Bułę i prof.

dżających Doliną Prądnika oraz presja zabudowy zwłaszcza w strefie ochronnej Parku. W latach 80. XX w. podjęto ochronę czynną zbiorowisk nieklimaksowych, przede wszystkim muraw naskalnych, co przynosi konkretne efekty. Ojcowski Park Narodowy zaznaczył się także w dokonaniach naukowych przez organizację ponad 100 konferencji i wydawnictwa (115 tytułów różnych opracowań), w tym czasopisma „Prądnik” powołanego w 1990 r. Do tej pory ukazało się 26 jego tomów. Godne odnotowania są także osiągnięcia w edukacji ekologicznej prowadzonej z powodzeniem od 1991 r., gdy założono pierwszy w polskich parkach narodowych

Jerzego Żabę charakteru granicy między dwoma wielkimi blokami tektonicznymi – Masywem Brna – Górnego Śląska i Masywem Małopolskim – znajdującej się w bezpośrednim podłożu OPN. Wśród badaczy rozwoju zjawisk krasowych prelegent wymienił między innymi prof. Kazimierza Kowalskiego (1925–2007), który wykonał pierwszy inwentarz jaskiń Wyżyny Krakowsko-Wieluńskiej odnotowując na obszarze zlewni Prądnika 175 jaskiń oraz Mariusza Szelerewicza (1946–2011), który wraz z Andrzejem Górnym wykazał 224 jaskinie z tego obszaru. Obecnie, dzięki inwentaryzacji prowadzonej w latach 1992–2011 przez dr. hab. Michała Gradzińskiego wraz z zespołem, na tym terenie znane są 742 jaskinie. Poznanie genezy i rozwoju zjawisk krasowych zawdzięczamy między innymi pracom prof. Ryszarda Gradzińskiego (1929–2014), który udowodnił wieloetapowy rozwój jaskiń ojcowskich i prof. Teresy Madeyskiej opracowującej klastyczne osady, wypełniające te jaskinie.

Następnie prof. Roman Soja w swoim wystąpieniu opisał badania klimatyczne, hydrologiczne i glebowe prowadzone w Dolinie Prądnika. Pierwsze badania klimatu zmierzały do wyjaśnienia osobliwości rozmieszczenia i składu gatunkowego zbiorowisk. Prowadził je m.in. Aleksander Elenkin na przełomie XIX i XX w. (1873–1942) przy okazji badania flory Doliny Prądnika, a w latach 20. XX w. Dezydery Szymkiewicz (1885–1948). Pierwsze monograficzne opracowanie mezo- i mikroklimatu Ojcowskiego Parku Narodowego wykonał dr Jan Klein (1941–1994). Stosunki wodne Ojcowskiego Parku Narodowego opracowała dr Zofia Ziemońska (1925–2002) w ramach tzw. inwentaryzacji przyrodniczej wykonywanej do planu zagospodarowania przestrzennego OPN. Wtedy też powstały inne kompleksowe prace monograficzne. Mapę rzeźby OPN wykonała dr Maria Drzał (1929–2002), a mapę gleb OPN opracował prof. Jan Greszta. W latach 30. XX w. rozpoczęto systematyczne pomiary opadów, temperatury, a także stanów wody Prądnika w Ojcowie. Do dziś Oddział IMGW w Krakowie kontynuuje pomiary stanów wody Prądnika i utrzymuje tu własną stację opadową. Od 1990 r. badania temperatury powietrza i pomiary wielkości opadów wykonuje również Ojcowski Park Narodowy w stacji meteorologicznej wyposażonej przez Wydział Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego. Rosnąca antropopresja wymusiła śledzenie ilościowych zmian składu chemicznego wód opadowych i płynących, a także zmian w środowisku glebowym.

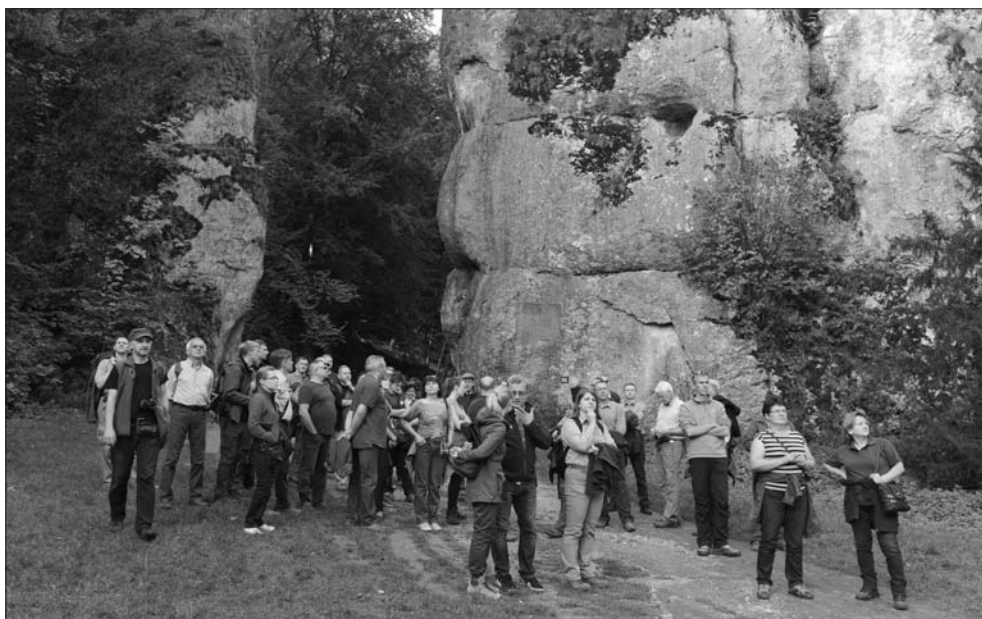
Dr Wojciech Bąba przypomniał historię badań botanicznych w Ojcowie w ciągu XIX i XX w. skupiając się głównie na współczesnych problemach ochrony flory i zespołów roślinnych Ojcowskiego Parku Narodowego. Do pierwszych badaczy ojcowskiej flory należeli Wilibald Besser (1784–1842) i Aleksander Elenkin (1873–1942). Najwięcej badań botanicznych prowadzono po utworzeniu Ojcowskiego Parku Narodowego, a największe zasługi mają tu m.in. prof. Jan Kornaś (1923–1994), prof. Anna Medwecka-Kornaś i prof. Stefan Michalik, który opracował florę OPN wykazując z tego terenu około 950 gatunków roślin naczyniowych. Prelegent szczególnie uwagę zwrócił na ochronę czynną zbiorowisk nieleśnych, w tym łąk i roślinności naskalnej podając przykłady realizowanych zabiegów ochronnych. Ochrona czynna podjęta w 1982 r. zaczęła być aktywniej wprowadzana na przełomie lat 80. i 90. XX w. Pewnym przełomem w jej stosowaniu były konferencje naukowe organizowane przez Ojcowski Park Narodowy, a poświęcone ochronie czynnej zbiorowisk nie klimaksowych. Tą formą ochrony są objęte łąki w dnach obydwu dolin oraz wybrane kompleksy skalne, które niezależnie od ochrony muraw naskalnych i kserotermicznych są odślaniane również ze względów krajobrazowych.

Dr Anna Klasa omówiła ponad 150-letnią historię badań fauny Doliny Prądnika, podzieloną na trzy okresy: pierwszy – od połowy do końca XIX w., drugi – od 1901 r. do utworzenia Ojcowskiego Parku Narodowego w 1956 r. i trzeci – od powołania OPN – do czasów współczesnych. Wymieniła szereg zasłużonych badaczy fauny tego terenu, m.in. trzech wielkich zoologów żyjących w XIX wieku: Antoniego Wagę (1799–1890), Władysława Taczanowskiego (1819–1890) i Kazimierza Stronczyńskiego (1809–1896). Zapoczątkowali oni przyrodnicze badania zespołowe Doliny Prądnika i byli autorami „Sprawozdania z podróży naturalistów odbytej w 1854 r. do Ojcowa” - pierwszego zbioru wiadomości o faunie ojcowskiej. Wspomniała o eksploracji kopalnej fauny jaskiniowej i jej prekursorach: Jana Zawiszy (1822–1887) i Gotfrydzie Ossowskim (1835–1897). Największy postęp badań fauny nastąpił po utworzeniu Ojcowskiego Parku Narodowego; do dzisiaj ponad 30% tematów badawczych dotyczy właśnie zwierząt. Do zasłużonych, współczesnych badaczy fauny ojcowskiej należą: prof. Jan Rafalski (1909–1995) – badacz pajęczaków, prof. Kazimierz Kowalski (1925–2007) – znawca ssaków, współczesnych i kopalnych, prof. Andrzej Szeptycki (1939–2008), który zajmował się owadami bezskrzydłymi, prof. Zygmunt Bocheński (1935–2009) – autor opracowań o ptakach, prof. Mirosława Dylewska (1927–2007), zajmująca się pszczołami, prof. Marian Młynarski – badacz płazów i gadów, prof. Jerzy Pawłowski – badacz chrząszczy, a także prof. Małgorzata Skrzypczyńska, dr hab. Ewa Stworzewicz, Edward Palik (1919–2008), Tadeusz Oleś i wielu innych. Dzięki ich zainteresowaniom badawczym fauna OPN należy do lepiej poznanych spośród wszystkich parków narodowych w Polsce. Dotąd zarejestrowano tu ponad 7 tys. gatunków zwierząt. Na koniec wspomniano o ponad 30 niepożądanych w Parku obcych gatunkach zwierząt (np. jenocie, bażancie, ślimaku – śliniku luzytańskim *Arion lusitanicus*) oraz o ochronie tutejszej fauny.

Po południu a przed uroczystą kolacją zorganizowano krótką pieszą wycieczkę w sąsiedztwo ostańców jержmanowickich – charakterystycznych elementów rzeźby Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, której mały fragment zajmuje Ojcowski Park Narodowy, zaś większość „Park Krajobrazowy Doliny Krakowskiej” w Zespół Parków Krajobrazowych woj. małopolskiego. Uczestnicy sesji terenowej tego dnia mieli okazję zapoznać się z geologiczną przeszłością terenu oraz problemami jego ochrony, a zwłaszcza z postępującą żywiolową zabudową, zbliżającą się w niektórych miejscach niemal pod skałki. Ze szczytu znanego ostańca Grodzisko, zwanego również Skałką 502 można było oglądać ten fragment Wyżyny usiany formami skałkowymi. Osadnictwo w tym rejonie ma długą historię lecz od kilkunastu ostatnich lat przybiera groźne formy. Obszar ten od kilku stuleci był wykorzystywany rolniczo, w związku z czym zmiany krajobrazu były niewielkie. Wskutek ograniczonych możliwości finansowych rolników do wznoszenia nowych obiektów lub przebudowy już istniejących używano miejscowego materiału, co przez wiele lat wykształciło harmonijny krajobraz. Do jego utrwalenia przyczyniało się także rolnicze wykorzystanie ziemi rzadko zajmowanej przez osadnictwo. Drastyczne zmiany nastąpiły pod koniec XX w. Bogacące się społeczeństwo poszukuje nowych atrakcyjnych miejsc pod zabudowę. Ułatwiają to również przepisy – rolnik może się starać o przekształcenie swej działki na zagrodę rolniczą, co najczęściej skutkuje sprzedażą działek rolnych zamienianych na budowlane i pojawianiem się rozproszonego osadnictwa. Mimo nawet estetycznej formy nowo wznoszonych obiektów w procesie tym następuje zawłaszczanie krajobrazu, osadnictwo zbliża się pod formy skałkowe, dociera w sąsiedztwo obszarów chronionych, generuje dodatkowe koszty dla gmin (doprowadzenie mediów, budowa

Fot. 4. Uczestnicy obchodów przed lokalem Chochółowy Dwór w Jerzmanowicach. Fot. R. Cieślík
Photo 4. The participants of the celebrations in front of the Chochółowy Dwór inn in Jerzmanowice.
Photo by R. Cieślík

Fot. 5. Uczestnicy obchodów podczas sesji terenowej przed Krakowską Bramą. Fot. R. Cieślík
Photo 5. The participants of the celebrations during the training session at Krakowska Brama [Krakow Gate]. Photo by R. Cieślík

dróg, odśnieżanie). Wszystko to powoduje rozprzestrzenianie zabudowy, fragmentację siedlisk, tworzy dodatkowe bariery, ogranicza migrację fauny, zawęża a nawet przerywa korytarze ekologiczne. Użytkowane jeszcze do niedawna pola uprawne zajmują często nawłóć, przybywa odłogów. Jest tylko kwestią czasu kiedy właściciele tych arealów w ramach kolejnych edycji planów zagospodarowania gmin będą żądali przekształcenia nie uprawianych terenów rolnych na budowlane w oddaleniu od zwartej zabudowy wsi. Proces ten postępuje żywiłowo także w strefie ochronnej Ojcowskiego Parku Narodowego.

Szczególne uroku kończącego się dnia dodawał piękny zachód słońca, którego barwy tworzyły szczególny widok całej okolicy. Uroczystą kolację w lokalu „Chochołowy Dwór” uświetnił występ znanego w tamtejszym środowisku młodzieżowego zespołu „Sokoły” z Gminnego Ośrodka Kultury w Jerzmanowicach pod dyrekcją Wasyla Stefaniuka, który wykonał kilkanaście utworów muzycznych i pieśni.

Następnego dnia odbyła się wycieczka pieszo-autokarowa po terenie Ojcowskiego Parku Narodowego. Po zwiedzaniu jaskini Łokietka uczestnicy sesji przeszli wąwozem Ciasne Skałki do Krakowskiej Bramy, następnie Doliną Prądnika do centrum Ojcowa gdzie obejrzeni stali wystawę w muzeum Ojcowskiego Parku Narodowego. Na trasie przejścia zademonstrowano efekty ochrony czynnej biocenoz i krajobrazu w obrębie Góry Koronnej, skałki Jonaszówka i Góry Zamkowej w Ojcowie. W programie było także zwiedzanie zabytkowego młyna i tartaku „Boroniówka” w Grodzisku starannie odrestaurowanego przez nowych właścicieli. Podczas przejazdu autokarem pokazano uczestnikom sesji terenowej odcinek Doliny Prądnika między Grodziskiem a Pieskową Skałą z tamtejszym zamkiem. Walory krajobrazowe tej części doliny zachowane są jeszcze w miarę harmonijnie wskutek ochrony prawnej, mimo że pojawiają się obiekty pojedynczej zabudowy jak np. zupełnie obcy w krajobrazie OPN budynek gminnej oczyszczalni ścieków w Młynniku. Po sesji terenowej nastąpił przejazd na obiad do lokalu „Chochołowy Dwór” w Jerzmanowicach i zakończenie jubileuszowych uroczystości.

SUMMARY

The 60th anniversary of the creation of the Ojców National Park was celebrated in 2016. The main event took place on 29th and 30th September 2016. 120 guests, including the representatives of the Ministry of the Environment, Polish National Parks, the world of science, local authorities and non-profit organizations took part in the celebration. The jubilee started with a mass in the Chapel “On the Water” in Ojców celebrated by Ft. bishop Jan Piotrowski, the Ordinary of Kielce. After the mass all participants met in the “Chochołowy Dwór” inn in Jerzmanowice. The history of the Park creation, its natural and cultural features, and the main issues concerning the protection, including the major threat which is the pressure exerted by the people who want to settle homes in the Park and its buffer zone were presented during the scientific session. Two in-the-field sessions became an occasion for the participants to get familiar with selected objects in the Park (the Cave of Łokietek, the Valley of Prądnik, exhibition in the natural museum) and the historic mill, Boroniówka sawmill and the castle in Pieskowa Skała.